

Suggested Solutions to Improve Writing Disorder (Dysgraphia) (Case Study: Sixth Grade Student)

Vahid Banisi ^{1*}, Atefeh Gholami ²

1 PhD graduate in Educational Management, Islamic Azad University, Isfahan Branch (Khorasgan) -
Elementary teacher of Isfahan District 6

2 PhD student in Curriculum Planning, University of Isfahan, lecturer at Farhangian University

Received: 2021-10-23

Accepted: 2021-11-05

Abstract

Learning disabilities are one of the most important problems that students struggle with. These disorders have different types and occur differently in each student and there may be several students in a classroom who Learning Disabilities These include writing and spelling disorders, which prevent the student from communicating with the pen and prevent him or her from progressing well. Of course, students with writing disabilities usually They also have difficulty reading words and letters because reading and understanding the syllables of words is directly related to writing them. If students do not know and understand the letters, they will not be able to write them, resulting in academic failure in most subjects. To eliminate this disorder, a variety of spelling methods as well as scientifically approved methods should be used to solve this important problem in students.

Keywords: Writing disorder, Spelling, Dysgraphia, Sixth grade

راهکاری های پیشنهادی جهت بهبود اختلال نوشتن (دیسگرافیا) (مطالعه موردی: دانش آموز پایه ششم)

وحید بنیسی^۱، عاطفه غلامی^۲

^۱- دانش آموخته دکتری تخصصی مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) - آموزگار ابتدایی ناحیه ۶ اصفهان
^۲ دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی دانشگاه اصفهان، مدرس دانشگاه فرهنگیان

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۸/۱۴

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۸/۰۱

چکیده

اختلالات یادگیری از مهم ترین مشکلاتی است که دانش آموزان با آن دست و پنجه نرم می کنند این اختلالات انواع متفاوتی دارد و در هر یک از دانش آموزان به صورت متفاوتی بروز می کند و در یک کلاس درس ممکن است چند دانش آموز وجود داشته باشد که دچار اختلالات یادگیری باشند از جمله این اختلالات می توان به اختلال نوشتن و املا اشاره کرد که دانش آموز را از ارتباط گیری به وسیله قلم باز می دارد و باعث می شود که نتواند به خوبی پیشرفت کند البته دانش آموزانی که دچار اختلال نوشتن هستند معمولاً در خواندن کلمات و حروف نیز مشکل دارند چرا که خواندن و درک کردن هجاهای کلمات با نوشتن آن رابطه مستقیمی دارد. اگر دانش آموزان نتوانند حروف را از یکدیگر بشناسند و درک کنند، نمی توانند آن ها را به رشته تحریر در آورند در نتیجه باعث افت تحصیلی در اکثر درس ها می شود. برای برطرف کردن این اختلال باید از انواع روش های املائی و همچنین روش های علمی تایید شده استفاده کرد تا بتوان این مشکل مهم در دانش آموزان را برطرف نمود.

واژگان کلیدی: اختلال نوشتن، املا، دیسگرافیا، پایه ششم

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو در علوم تربیتی محفوظ است.

مقدمه

نوشتن به ویژه درس املا می گردد و این درس را با مشکلی به نام «غلط نویسی» یا «نادرست نویسی» مواجه می سازد. [۱]. از این رو یکی از شایع ترین اختلال های یادگیری در بین دانش آموزان، اختلال املاء می باشد که یک سوم از تمام اختلال های یادگیری را به خود اختصاص داده است. آشنایی معلمان با چنین راهبردهایی می تواند آن ها را در جهت برطرف کردن موانع، مشکلات و معضلات تحقق اهداف آموزشی این درس یاری نماید. عوامل ژنتیکی، فعالیت مغز و اعصاب، دشواری های مربوط به خط فارسی، عوامل فرهنگی و خانوادگی،

معرفی موضوع و نیازها

«املا» یا «هجی کردن» به عنوان یکی از مهارت های نوشتاری در دوه ی ابتدایی از اهمیت بسزایی برخوردار است و پایه و اساسی برای یادگیری نوشتن دانش آموزان به شمار می رود. آشنایی آموزگاران با موانع و مشکلات تحقق اهداف آموزشی در درس املا می تواند آنها را در جهت برطرف نمودن معضلات این درس یاری نماید. عوامل متعددی سبب اختلال در آموزش

- لذت بردن دانش آموز از تحصیل
- جلوگیری از افت تحصیلی دانش آموز
- افزایش توجه معلم به دانش آموز برای برطرف کردن مشکلات املائی وی
- دادن تکالیف متناسب با نیازهای دانش آموز
- بهبود توانایی های دانش آموز

اهداف نهایی:

تبدیل شدن دانش آموز دارای مشکلات املائی به یک دانش آموز فعال و باسواد در درس های املا و فارسی

تشریح روش تدوین

تحقیق به عنوان یک فعالیت منظم و سیستماتیک از یک سری اصول و قواعدی پیروی می کند که نتایج حاصل از آن منجر به حقیقت یابی محکم و عینی و دقیق می شود. لذا انتخاب روش درست تحقیق از الزامات اساسی هر تحقیقی می باشد. در پژوهش حاضر از روش کتابخانه ای به صورت کمی و کیفی در قالب اقدام پژوهی استفاده شده است. بنا براین با توجه به اینکه هدف پژوهش حاضر متکی بر بهبود کمروبی و گوشه گیری دانش آموز مورد نظر است سعی بر آن شده است تا با استفاده از مصاحبه از والدین و همچنین مشاهدات انجام شده و نیز استفاده از نظریه ها و پیشنهادات صاحب نظران را برای دست یابی به هدف غایی مورد بررسی قرار دهیم.

پایش تحقیق

الف - مشاهده :

- ابتدا به مشاهده وضعیت دانش آموز در کلاس پرداختم :
- ۱ - دانش آموز یک لحظه در کلاس آرام و قرار نداشت .
 - ۲ - نسبت به کلاس بی توجه بود
 - ۳ - با دانش آموزان دیگر صحبت می کرد .
 - ۴ - هنگام نوشتن املا حواسش را به خوبی جمع نمی کرد .

ب - مصاحبه با مادر دانش آموز و خود دانش آموز

مادر حسین را به مدرسه دعوت کردم . از او پرسیدم چه مشکلاتی حسین در منزل دارد . وی بیان داشت که حسین فرزند اول خانواده است و دوبرادر کوچکتر از خودش دارد . همچنین بیان داشت که خودش کار میکند و مریض نیز می باشد . و کمتر می تواند حسین را مورد محبت قرار دهد . در مصاحبه ای که با خود دانش آموز داشتم او به درس املا علاقه ای نداشت . درس املا را سخت و بی فایده می دانست .

عوامل مربوط به ضعف در خواندن و عوامل آموزشی و تربیتی مهم ترین عوامل سبب ساز اختلال یادگیری املا هستند که می توان با کاربست راهبردهایی مانند یادیارها، چندحسی، ادراک و حافظه، آموزش مستقیم، آگاهی واج شناختی و آموزش ترکیبی به بهبود و کاهش آنها کمک کرد [۲].

عمل نوشتن، از دیدگاه والاس و ا. مک لافلین^۱ با چند مهارت سرو کار دارد از جمله: توانایی نگهداری موضوع در ذهن، تنظیم موضوع به صورت کلمه ها، ترسیم گرافیکی شکل هر حرف و کلمه و... به عقیده ی آنها، جای شگفتی نیست که بسیاری کودکان مبتلا به ناتوانی یادگیری از فعالیت های زبان نوشتاری بیزار و تا حد امکان گریزان باشند.

ارتقای کیفیت آموزش از طریق پژوهش توسط معلمان و خانواده و بهبود و بالندگی عوامل آموزشی امکان پذیر است. معلم به عنوان «کارگزار فکور» تنها از طریق تحقیقات دانشگاهی قادر به پاسخ گوی مسائل و مشکلات علمی آموزش و پرورش نیست؛ رفع برخی مسائل از طریق پژوهش، توسط خود معلم و خانواده امکان پذیر است و آن به کارگیری نوعی دیگر از پژوهش است که با آن بتواند مسائل واقعی محیط کلاس درس و آموزش را حل و فصل کند. [۳].

از این رو بعد از والدین، معلمان بیش از سایر افراد بالغ با دانش آموزان ارتباط دارند پس خانواده اگر محیط لازم برای رشد سواد دانش آموزان را فراهم کند و نظارت های لازم را نیز داشته باشد می تواند بسیاری از مشکلات دانش آموزان در زمینه یادگیری از جمله مشکلات املا را برطرف کند پس نباید از نقش مهم خانواده در امر یادگیری دانش آموزان در این دوران غافل بود و وظیفه متولیان این امر است تا آموزش های لازم را به خانواده ها بدهند.

اهداف

هر تحقیق کارآمد از ابتدای شکل گیری ایده در ذهن و تا رسیدن به نتیجه و وضع مطلوب، اهدافی را بطن خود دارد. اهدافی که در این پژوهش دنبال شده است به شرح زیر می باشد:

اهداف آنی :

بهبود مشکلات املائی دانش آموز مورد نظر در کلاس درس

اهداف میانی :

- افزایش اعتماد به نفس دانش آموز
- آشنایی دانش آموز با مزیت های داشتن سواد خواندن و نوشتن

ج - بررسی سوابق تحصیلی

با بررسی سوابق تحصیلی دانش آموز در سال های قبل ، متوجه شدم که دانش آموز مورد نظر در سال های قبل نیز در درس املا مشکل داشت .

د - استفاده از نظرات همکاران

در نظر خواهی از سایر همکاران ، آنها بیان داشتند که دانش آموز مورد نظر در سال های قبل نیز علاقه ای به درس املا نداشت و نمرات خوبی در این درس نمی گرفت .

اجرا

در مرحله اول برای تقویت توالی دیداری کلماتی مانند "مارد " به جای "مادر" یا کلمه ی "نوزاد" به جای "نوزاد" ، فعالیت های زیر انجام گرفت:

الف- روبروی حسین ایستاده و چند حرکت بدنی انجام داده و از حسین خواسته شده تا او همان حرکات را به ترتیب انجام دهد و این امر دو باره انجام شد و تا نتیجه خوبی گرفته شد.

ب- روی یک کارت مقوایی کلماتی مانند مادر، نوزاد ، دارا ، سامان نوشته شده بود به حسین نشان دادم و سپس آنها را مخفی کردم و از او خواستم که آن کلمات را به ترتیب بازگو کند. و سپس آن حروف کلمات را به ترتیب بنویسد در این مرحله زمان زیادی صرف شد سعی کردم کلمات بیشتری با حسین کار کنم تا ترتیب و توالی را خوب یاد بگیرد.

در پایان این مرحله یعنی تقویت توالی حافظه املائی از کلماتی که امکان بر عکس نوشتن حروف باشد از حسین گرفته شد و نتیجه بررسی یادداشت شد، تقریباً نتیجه خوبی بدست آمد و فقط ۲ غلط املائی داشت.

تصمیم گرفتم برای گرفتن نتیجه بهتر مرحله (ب) را بار دیگر با حسین کار کنم این کار انجام شد و دوباره از حسین املاء گرفته شد، این بار دیگر غلطی نداشت و نتیجه خوبی گرفته شد.

۲- برای تقویت حافظه دیداری حسین از مراحل ذیل استفاده شد.

الف: ابتدا دو تصویر را انتخاب کرده و یک به یک به حسین دادم و بعد تصویرها را مخفی کردم و از او خواستم که آن تصویر را نام ببرد بعد روش بالا را با سه - چهار تصویر انجام دادم تا حافظه دیداری حسین بالا برود. دو سه مرتبه این روش انجام شد تا نتیجه خوبی داد.

ب: در مرحله بعدی چند کارت تهیه کرده و روی هر کارت کلمه ای که مربوط به کلمات کتابش باشد نوشته ، کارت ها را به حسین دادم تا واژه ها را به خاطر بسپرد و بعد کارت ها را از او گرفته و دور از چشم او یکی دو کارت را برداشتم و بقیه را به

حسین نشان دادم و بعد از او خواستم تا کارت مربوط به واژه که برداشته شده را معرفی کند. مرتبه اول که این کار را انجام شد، حسین واژه هایی را گفت که اصلاً در بین کارتها نبود. تصمیم گرفتم واژه هایی را انتخاب کنم که در یک گروه باشد(مثلاً از گروه میوه : سیب- گلابی - هلو - موز- پرتقال) تا بتواند جواب دهد. این روش نتیجه خوبی در بر داشت. در ادامه این مرحله یک واژه که ربطی به بقیه واژه ها نداشت به واژه ها اضافه کردم و همان واژه ها اضافه شده و واژه دیگری را برداشتم. به همین ترتیب هرمرتبه یک واژه غیر مرتبط اضافه می کردم . خوشبختانه نتیجه خوبی در برداشت.

این مرحله طی ۴ جلسه ۱۵ دقیقه ای انجام گرفت تا حافظه دیداری حسین افزایش یابد.

ج- بعد از این مراحل واژه هایی را که املائی صحیح آنها به حافظه دیداری ربط داشت انتخاب کردم و به حسین دادم تا واژه ها را بخواند بعد کارتها را مخفی کردم و ازوی خواستم تا املائی صحیح آن را با انگشت در هوا و بعد روی کاغذ بنویسد. وی در انجام این تمرین موفق بود . با انجام این تمرین روزانه ۱۰ تا ۱۵ دقیقه بعد از گذشت یک هفته دانش آموز پیشرفت خوبی داشت.

د- بعد از مرحله بالا روی هر کارت به جای یک کلمه ۲ یا ۳ کلمه نوشته می شد. بعد تمرین بالا دوباره انجام شد. بعد از این مراحل، املائی از حسین گرفتم که در آن املاء کلماتی مانند صابون، صدا، حاضر، غذا و مانند اینها بود. حسین در این املاء ۶ غلط املائی داشت ولی با تشویق به او امیدواری دادم . بعد یکی از لغات را پای تابلو نوشتم مثلاً کلمه "ناظم" تا حسین آن را نگاه کند و بخواند سپس روی حرف "ظ" را پوشاندم و از حسین خواستم تا آن را با یکی از چهارحرف (ذ، ظ،ض) کامل کند، بعد کلمه صحیح را نشان دادم تا اگر غلط حدس زد آن را اصلاح کند و درستش را کنارش بنویسد.

این مراحل را با کلمات زیادی با حروف هم صدا پیش بردیم تا اینکه دانش آموز پیشرفت خوبی داشت. املائی بعدی که از حسین گرفتم نتیجه خیلی خوبی بدست آمد که بسیار رضایت بخش بود.

یکی از مشکلات دیگر حسین ضعف در حافظه شنوایی او بود. مثلاً به جای کلمه "رفتند" "رفتن" یا به جای کلمه "ماه" "ما" می نوشت که باید این مشکل برطرف می شد.

الف- در مرحله اول از دانش آموزان کلاس خواستم تا یکی یکی (البته نه به ترتیب نشستن بر روی میز) حسین را صدا بزنند. و حسین بعد از شنیدن صدای هر کدام نام دانش آموز را بگوید. حسین این مرحله را به خوبی پشت سر گذاشت .

ب- در مرحله بعد صدای چک آب، باران ، ضربه انگشت به در و شیشه ، برخورد توپ با زمین و امثال آنها را از طریق نوار

املا

مفهومی: «املا» به عنوان یکی از مهارت‌های نوشتاری در دوه ی ابتدایی از اهمیت بسزایی برخوردار است و پایه و اساسی برای یادگیری نوشتن دانش آموزان به شمار می رود [۱]. عملیاتی: همه دانش آموزان دبستان برای بهتر یادگرفتن حروف الفبا و تقویت مهارت نوشتن و همچنین از املا استفاده می کنند.

معلم

مفهومی: معلم به عنوان راهنمایی کننده و حمایت کننده، می تواند باعث تسهیل روند یادگیری شود همکاری و مشارکت پیگیر داشته و گام به گام با دانش آموز پیشرفت می کند و انگیزه بیشتری را برای رشد و ارتقای درسی را در یادگیرندگان فراهم می سازد [۴]. عملیاتی: معلم سکان دار علم و هدایت کشور است و خروجی دست معلمان، ورودی تمام ادارات کشور را تشکیل می دهد.

تبیین نظریه های علمی و یافته های پژوهش

عمل نوشتن، از دیدگاه والاس و ا. مک لافلین با چند مهارت سرو کار دارد از جمله: توانایی نگهداری موضوع در ذهن، تنظیم موضوع به صورت کلمه‌ها، ترسیم گرافیکی شکل هر حرف و کلمه و... به عقیده‌ی آن‌ها، جای شگفتی نیست که بسیاری کودکان مبتلا به ناتوانی یادگیری از فعالیت‌های زبان نوشتاری بیزار و تا حد امکان گریزان باشند. در رابطه با اجرای روش‌های فعال یاددهی و یادگیری در کلاس، بر این نکته تأکید می شود که از جمله نتایج مفید برنامه‌هایی که دانش آموزان در آن فعال هستند؛ احساس رضایتی است که برای دانش آموز از شرکت مفید و فعالیت بدنی، حاصل می شود که این امر به نوبه‌ی خود در نگرش آنان نسبت به فعالیت، اعتماد به نفس داشتن و مهارت‌های همکاری‌های اجتماعی و خلاقیت تأثیر می گذارد.

محبت و تشویق در تعلیم و تربیت بسیار مؤثر بوده به طوری که: پایه‌ی حیات بشری بسته به محبت است، محبت به هرکسی کاری است به یاد ماندنی و فراموش ناشدنی. این محبت است که یک عمر، انسان را در حفاظت خود محکم و سالم نگه می دارد و سلامت حیات او را بیمه می کند و در سرنوشت او نقش مهمی را ایفا می کند و ریشه عمیق روانی و روحی دارد. محبت یک مسئله فطری است و بشر طالب آن است. او توقع دارد. توقع از پدر، توقع از مادر، مربیان، معلمین و دیگران که در حاشیه قرار دارند.

یکی از مباحث عمده در پژوهش پیرامون درس املا، موضوع «علل غلط‌نویسی دانش‌آموزان در املا» است که تاکنون

کاست ضبط کردم و از حسین خواستم که به آنها گوش کند و صدای هر کدام را تشخیص دهد و بیان کند. در این مرحله حسین از جلسه اول فقط توانست دو تا از موارد را درست جواب دهد. در جلسه بعدی دوباره این مراحل تکرار و حسین خیلی خوب با صداها آشنا شد، این کار خیلی خوب صورت گرفت و پیشرفت خوبی داشت.

ج- در مرحله سوم املائی به صورت جمله ای از حسین گرفته شد که همانطور که قبلاً گفتم تمام کلمه ها را نوشت و این بار چون بیشتر روی کلمه هایی که حساسیت شنوایی داشتند تأکید کردم املائی حسین در حد انتظار بود، املائی صحیح کلمات را روی برگه ای نوشتم و همراه با یک ماژیک قرمز به حسین دادم و از او خواستم تا خود املائی صحیح کلماتی که غلط نوشته را توی برگه پیدا کند و زیر هر کلمه ای که غلط نوشته بنویسد. این نوع املاء طی سه مرحله ادامه پیدا کرد تا اینکه حسین خیلی خوب بر موضوع تسلط پیدا کرد.

در پایان املائی ترکیبی از سه مرحله کلی تقویت حافظه از حسین گرفتم. اول متن مورد نظر را برای حسین خواندم تا او کلمه ها را در ذهن خود مجسم کند و آنها را به یاد آورد. هنگام خواندن متن از حسین خواستم تا کلمه ای را که نوشتن برایش برایش مشکل است را بگوید او کلمه های "مصطفی، انتظار، خداحافظی" را نام برد. من هم برای اینکه خودش به صحت آن هاپی ببرد. او را پای تابلو آوردم و از او خواستم تا کلمه ی "انتظار" را بنویسد. یک بار با حروف "ت، ز" به باربا حروف "ت، ظ" و یک بار ب حروف "ت، ض" و یک بار با حروف "ط، ظ" و یک بار با حروف "ط، ز" بنویسد، و به او گفتم که به نظرش کدام کلمه زیباتر و آشناتر است او دقیقاً شکل "انتظار" را نشان داد. با کلمات دیگر هم این کار را کردم و بعد شروع به نوشت املاء کرد، او در املایش اشتباهی نداشت. و من به موفقیت و پیشرفت وی پی بردم.

تعریف متغیرها

اختلال

مفهومی: هر اختلال که در آن موفقیت تحصیلی فرد، با توجه به سن و آموزش و هوش و یا بر اساس آزمون های معیار خواندن و نوشتن و محاسبه، از آنچه انتظار می رود بسیار کمتر باشد اختلال یادگیری توصیف می شود.

عملیاتی: سبب می شود تا دانش آموزان در پیشرفت تحصیلی و یادگیری دچار مشکل شوند و نسبت به دانش آموزان دیگر از عقب ماندگی تحصیلی رنج ببرند.

تحقیقات بسیار در مورد آن صورت گرفته است. که در این رابطه به دلایل زیر اشاره شده:

۱. آسیب‌های زیستی یا ژنتیکی: مانند دیس‌گرافی یا دیسلکسی (آینه نویسی و وارونه نویسی)
۲. نبود هماهنگی کامل بین مغز و چشم و دست.
۳. وجود تفاوت بین زبان مادری و زبان نوشتاری.
۴. آموزش ناکافی، ناصحیح و غیر روشمند.
۵. نداشتن دقت و تمرکز دانش‌آموز در نوشتن و یادگیری مفهوم کلمات و...

برخی از «راهبردهای افزایش مهارت نوشتن (یا درست‌نویسی)» را می‌توان چنین بیان کرد: رونویسی دانش‌آموز از مطالبی که به آن‌ها علاقه دارد؛ خواندن برنامه‌ای و هدف‌دار؛ بازنویسی با ایجاد تغییرات جزئی؛ هم‌چنین برخی «راهبردهایی برای تقویت درست‌نویسی (هدف املا)» که شامل: انجام تمرینات تقویت شنیداری و دیداری و بهره‌گیری از روش چند حسی است.

پژوهش‌های بسیاری در مورد رابطه میان بازی و تأثیر آن در یادگیری انجام شده است. که حداقل در یک زمینه، یافته مشابهی را تأیید می‌کنند: تجارب یادگیری فعال در زبان آموزی، خواندن، نوشتن و تشخیص حروف، در کودکان بسیار مؤثر است؛ به گونه‌ای که یادگیری همراه با بازی و فعالیت، به مراتب سریع‌تر و بهتر از زمانی بوده است که به صورت غیر فعال به کودکان آموزش داده می‌شود؛ به خصوص اگر این فعالیت‌ها همراه با بازی‌های کنترل خویشتن همراه شوند.

یافته‌های جدیدتری در زمینه‌ی علل غلط‌نویسی دانش‌آموزان و راه‌حل آن دست‌یافته‌اند. همین‌طور در این پژوهش به ویژگی یک املا مناسب اشاره شده که برخی از آن‌ها عبارتند از:

الف) وحدت موضوع بسیار مؤثر است و از املا گسسته باید پرهیز کرد. به بیان دیگر ارتباط معنایی بین جمله‌ها و عبارات املا باید رعایت شود.

ب) ساختار داستانی و روانی می‌تواند بهترین املاها را بسازد. ساخت روایی متن. انگیزه‌ی پیگیری را در دانش‌آموز تقویت می‌کند. مثل گفتن یک قصه یا داستان در یک املا تقریری.

در یک اقدام‌پژوهی تحت عنوان «چگونه توانستم با روش املا آموزشی و مشارکت دانش‌آموزان سطح نمرات درس املا را ناباورانه ارتقا دهم؟» و در کلاسی با جامعه‌ی آماری ۳۲ نفر، به برخی از راهکارهای مشارکتی در تقویت املا پرداخته‌اند. این راه‌کارها عبارتند از: مطالعه‌ی کتاب‌هایی در زمینه‌ی اختلالات یادگیری، تهیه‌ی کتاب‌های نظم و نثر مورد علاقه‌ی اکثریت دانش‌آموزان، استفاده از نظر شاگردان و اولیای آنها، بهره‌مندی از نظر اساتید محترم، تقسیم ساعات املا به دو قسمت ۱۵ دقیقه آموزش و ۳۰ دقیقه ارزشیابی.

با عمل به این راه‌کارها، این نتایج حاصل شده بود: میزان علاقه‌مندی دانش‌آموزان به درس ادبیات را که در مهرماه ۳۷٪ بوده به ۸۵٪ افزایش پیدا کرده و میانگین نمرات املا از ۱۶/۱۲ به ۱۹/۶۵ ارتقاء یافته‌بود.

در اقدام‌پژوهی دیگری تحت عنوان «درس املا و بررسی راه‌های مشارکت فعالانه دانش‌آموزان در درس املا» به بررسی علل بروز مشکلات در آموزش املا پرداخته شده بود که در این زمینه یافته‌های زیر به دست آمده است:

بسیاری از معلمان می‌پندارند که تنها روش آموختن املا کلمات، مشق‌نویسی از روی کتاب و نوشتن دیکته از هر درس است. ولی هیچ یک از این دو راه نمی‌تواند روش مفیدی باشد. چون اولی فقط بر تمرین و تکرار طوطی‌وار تکیه می‌کند و دومی بر حافظه. املا نیز مانند سایر دروس نیاز به آموزش دارد و واگذاری آن به دانش‌آموزان و راهنمایی نکردن، سبب می‌گردد که دانش‌آموزان نتوانند آن چنان که شایسته و بایسته است در درس املا پیشرفت کنند. روش املا نوشتن یکنواخت نباشد و معلم از روش‌های دیگری به ابتکار خود استفاده نماید. آموزش املا مربوط به ساعت این درس در برنامه‌ی کلاسی نیست. بلکه اگر در همه دروس هماهنگی وجود داشته‌باشد، کمک شایانی در این راه خواهد شد. معلم به منظور گسترش دادن زمینه‌ی اطلاعات لغوی، تسهیل در فهم لغات مشکل و رسیدن دانش‌آموزان به مراحل و سطوح بالای یادگیری، باید از لغات هم‌خانواده، مشتقات و کلمات متضاد استفاده نماید. لازم است دانش‌آموزان قواعد درست‌نویسی، رسم‌الخط مطابق با بخش‌نامه‌های ارسالی، چگونگی تصحیح املا و بارم غلط‌های املائی را قبلاً یاد بگیرند. بهتر است در حضور دانش‌آموزان مطابق با دستورالعمل تصحیح املا فارسی مصوب دفتر برنامه‌ریزی و تکالیف کتاب‌های درس تصحیح املا صورت گیرد.

پیامدها

باتوجه به نتایج بدست آمده پیامدهای مورد انتظار به شرح زیر طبقه بندی شده است.

- معلم و والدین بتوانند مشکلات دانش‌آموز را بشناسند.
- معلم و والدین بتوانند برای رفع مشکل دانش‌آموز از راه کارهای علمی و تأیید شده استفاده کنند.
- معلم و والدین بتوانند تشویق‌های لازم را به دانش‌آموز بکنند تا دانش‌آموز بتواند همکاری کند و برای پیشرفت تحصیلی تلاش کند.
- معلم بتواند در کلاس از انواع املا و روش‌های نوشتاری استفاده کند.

تا دانش آموز برای ادامه راه دلسرد شود و به نتایج موردانتظار معلم یا خانواده دست پیدا نکند.

✓ دادن حس امنیت و شایستگی به دانش آموزان؛ دانش آموزان باید احساس کنند که در کلاس درس امنیت دارند و مورد تمسخر و آزار و اذیت قرار نمی گیرند تا بتوانند با خیال راحت به یادگیری بپردازند در غیر این صورت مدام ذهنشان درگیر دیگران است و به آن ها فکر می کنند از این رو رسیدگی به این مهم امری ضروری است.

یک معلم در امر آموزش فقط وظیفه ی یاد دادن معلومات به روش های مختلف به دانش آموزان را ندارد بلکه باید در لحظه ی ورود به کلاس ابتدا وضعیت روحی آن ها را بسنجد و اگر دانش آموزی از لحاظ روحی آماده نباشد معلم نمی تواند کار خود را شروع کند. یک دانش آموز ممکن است مشکل کوچکی در او باشد و اگر معلمی متوجه آن بشود و درصدد رفع آن تلاشی نکند بزرگترین ظلم را در حق آن کودک انجام داده است زیرا ممکن است آن مشکل کوچک در دراز مدت به مشکلی بزرگ و غیر قابل درمان شود.

معلم باید همواره در راستای افزایش سطح سواد و دانش خود در زمینه تدریس و یادگیری دانش آموزان کوشا باشد معلم می تواند با مطالعه کتاب های مربوط به رشته خود این کار را انجام دهد معلم باید همواره در روش تدریس خود و همچنین فضا سازی کلاس تغییراتی به وجود آورد معلم باید به همه دانش آموزان به یک چشم نگاه کند و تبعیض در کار خود راه ندهد و برای پیشرفت دانش آموزانی که در یادگیری دارای اشکالاتی هستند نهایت تلاش خود را انجام دهد و دانش آموزانی که دارای هوش و ذکاوت هستند را تشویق کند تا برای ادامه راه دلسرد نشوند.

واژه نامه

والاس و ا. مک لافلین

1. Wallace et al.
McLaughlin

➤ والدین بتوانند فرزند خود را با سایر بچه ها مقایسه نکنند. انتظار می رود که دانش پژوه در پایان با استفاده از این پیامد ها نتایج زیر را بدست آورد.

➤ حمایت عاطفی و واگذاری مسئولیت های مناسب با توجه به میزان توان جسمی و ذهنی جهت تقویت اعماد به نفس
➤ قرار ندان دانش آموز در موقعیت هایی که شکست را به دنبال دارد مثلا سعی کنیم املاهای سخت برای مچ گیری از او گرفته نشود.

➤ ایجاد امادگی در دانش آموز برای گرفتن املا
➤ نسبت به علایق دانش آموز بی تفاوت نباشیم
➤ دادن زمان به او برای پیشرفت در درس املا
➤ رفتار های واقعی و مثبت دانش آموزم را پیدا کرده و آن ها را برجسته کنیم و تشویق کنیم.

معرفی یافته ها و مشخص کردن مسیر آینده

باتوجه به روند تحقیق انجام شده، یافته های تحقیق و نتایج آن به شرح زیر است:

✓ پذیرفتن مشکلات املائی دانش آموز؛ یعنی مشکلات املائی آن ها را مورد پذیرش قرار دهد و نسبت به آن ها بی تفاوت نباشد چرا که این کار سبب می شود معلم برای حل مشکلات دانش آموز به ارائه و پیاده سازی راه حل های علمی بپردازد.

✓ ایجاد زمینه برای برآورده شدن نیازهای کودک؛ باید توسط معلم یا خانواده زمینه ای فراهم شود تا دانش آموزان بتوانند نیازهای خود را برطرف کنند همچنین معلم یا خانواده باید نیازهای دانش آموزان را بشناسد تا بتواند در جهت برطرف کردن آن ها گام بردارد برطرف کردن این نیاز ها برای تبدیل دانش آموز مورد نظر به یک دانش آموز فعال و پویا امری ضروری است.

✓ ایجاد هماهنگی بین تکالیف مدرسه با توانایی دانش آموزان؛ باید توانایی ها و استعداد دانش آموزان در وهله اول مورد شناسایی قرار گیرد و براساس آن ها فعالیت ها و تکالیف دانش آموزان تعیین شود چرا که این کار سبب می شود تا دانش آموزان نسب به درس علاقه مند شوند و خستگی مفرط و دلزدگی از درس و تکلیف سبب نشود تا آن ها را رها کند.

✓ پشتیبانی والدین و معلم از دانش آموزان؛ دانش آموزان همواره به پشتیبانی و حمایت والدین و معلمشان نیازمند هستند. دانش آموز باید احساس کند که در مواقع مشکل ساز کسی از او محافظت می کند و می تواند در جهت رفع نیازها و مشکلاتش به او کمک کند. عدم وجود پشتیبان باعث می شود

composition courses, teacher professional development» Spring 2017; (3). [Persian]
[4] Khorramabadi Y, Tataei T. The effect of dynamic classroom with teacher support in improving learning motivation in students, National Conference on Applied Research in Educational Sciences and Psychology and Social Injuries of Iran, Tehran, <https://civilica.com/doc/438408>. 2015. [Persian]

فهرست منابع

- [1] Ebrahimi Chabaki MS. Persian spelling and writing system, exceptional education» Scientific-Extension / ISC. 2017; 13(2), 115. [Persian]
- [2] Bahrami S. D, Karimi B. Educational Strategies for Improving Spelling Learning Disorders, Exceptional Education» December and December 2017 - Issue 148 Scientific-Extension / ISC. 2017 [Persian]
- [3] Seraji F, Shiri K. Using action research to enhance learning: A study of the process of academic achievement in spelling and

